

KUNTAINFO

Helsinki 19.12.2017

8/2017

Työntekijän ja opiskelijan rokotussuoja potilaiden suojaamiseksi uuden tartuntatautilain mukaan

Maaliskuussa 2018 tulee voimaan tartuntatautilain (1227/2016) 48 § ”Työntekijän ja opiskelijan rokotussuoja potilaiden suojaamiseksi”.

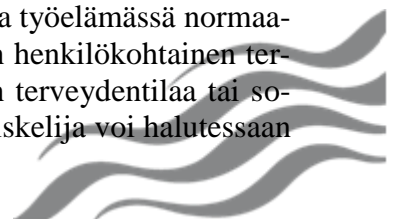
Uudessa tartuntatautilaissa työnantajat veloitetaan huolehtimaan henkilöstön mahdollisimman hyvästä rokotussuojasta. Pykälä edellyttää, että työnantaja käyttää vain *erityisestä syystä* rokottamatonta henkilöstöä *asiakas- ja potilastiloissa, joissa hoidetaan tartuntatautien vakaville seuraamuksille alttiita potilaita tai asiakkaita*.

Erityisen syyn perusteella näissä toimintayksiköissä voidaan käyttää rokottamatonta henkilöstöä esimerkiksi silloin, jos käytettävissä ei ole muuta ammattitaitoista henkilökuntaa tai uusi työntekijä on saatava nopeasti töihin. Samoin erityinen syy voi olla se, että rokotettavalla työntekijällä tai opiskelijalla on yliherkkyys rokotteelle, tai muu rokotettavan ominaisuus, jonka vuoksi hänelle ei rokotetta voi antaa.

Rokotusten ottaminen on vapaaehtoista. Tartuntatautilain 48 § velvoittaa työnantajaa huolehtimaan siitä, että lääketieteellisesti arvioituna tartuntatautien vakaville seuraamuksille alttiiden potilaiden tai asiakkaiden kanssa työskentelevän henkilökunnan rokotussuoja on kunnossa. Tuhka- ja vesirokon osalta riittää sairastetun taudin antama suoja. Rokotuksen antama suoja edellytetään influenssaa vastaan ja imeväisikäisiä hoitavilla hinkuyskää vastaan. Hoitohenkilöstön rokottamisen on osoitettu vähentävän potilaiden sairastuvuutta ja kuolleisuutta. Siten työntekijän rokotukset lisäävät potilasturvallisuutta.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksikön johto määrittelee lääketieteellisin perustein ne tilat ja tilanteet, joissa edellytetään 48 §:n mukaista suojaa. Tartuntatautilain 3 §:n mukaan asiakas- ja potilastilalla tarkoitetaan asiakas- ja potilashuoneita ja sairaankuljetuksessa käytettäviä kulku-
neuvoja, kuten ambulansseja. Potilas- ja asiakastilalla tarkoitetaan myös muita edellä mainittuihin verrattavia tiloja, esimerkiksi sairaaloiden odotustiloja ja käytäviä. Edellytyksenä on, että näissä tiloissa asiakkaan tai potilaan on mahdollisuus saada tartunta. Tartuntatautiriskin arvio on lääketieteellinen ja se tehdään kussakin toimipisteessä erikseen. Olennaista on, että sen arviointi, kuka on altis tarttuvan taudin vakaville seuraamuksille, tapahtuisi lääketieteellisillä perusteilla.

Tartuntatautilaki ei muuta palvelussuhdetta koskevaa lainsäädäntöä eikä muita työelämässä normaalisti noudatettavia toimintatapoja. Rokotteen ottaminen tai sairastettu tauti on henkilökohtainen terveydentilaa koskeva tieto. Työnantajalla ei ole oikeutta käsitellä työntekijän terveydentilaa tai soveltuvuutta koskevia tietoja ilman työntekijän suostumusta. Työntekijä tai opiskelija voi halutessaan

toimittaa työnantajalle tiedon soveltuvuudesta, annetuista rokotuksista tai sairastetuista taudeista. Tiedot voi myös toimittaa työterveyshuoltoon tai opiskeluterveydenhuoltoon, jotka ovat vastuussa rokotussuojan täydentämisestä. Työnantaja kustantaa työntekijöilleen tarvittavat rokotukset. Rokotuksiin voidaan käyttää kansallisen rokotusohjelman rokotteita.

Työnantajan on huolehdittava riittävästä työntekijöiden perehdytyksestä. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteissä voi olla työntekijöitä, joilla ei ole riittäviä tietoja rokotuksilla ehkäistävistä taudeista ja riskeistä, joita näiden tautien sairastamiseen liittyy. On tärkeää lisätä tietoa ja ymmärrystä rokotusten merkityksestä tartuntatautien torjunnassa. Erityisen tärkeää on lisätä tietoa ja ymmärrystä hoitoon liittyvien infektioiden ehkäisystä. Parhaimmillaan rokotus suojaa paitsi hoidettavia, myös työntekijää itseään ja hänen työtovereitaan.

Tartuntatautilain 48 §:llä tavoitellaan potilasturvallisuuden ja henkilöstön rokotuskattavuuden merkittävää lisäämistä. Samaan aikaan on tavoiteltava myös henkilöstön rokotusmyöntyvyyttä. Tämä on erityisen tärkeää koko väestön rokotusmyöntyvyyden ylläpitämiseksi.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivuilla on ohjeita hoitohenkilöstön rokottamisesta. (<https://www.thl.fi/fi/web/rokottaminen/eri-ryhmien-rokotukset/tyoelaman-rokotukset>).

Lisätietoa:

ylilääkäri Sari Ekholm, p. 02951 63441
hallitusneuvos Liisa Katajamäki, p. 02951 63329
lääkintöneuvos Anni-Riitta Virolainen-Julkunen, p. 02951 63324
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

